

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 227

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

MYKOLAS SALDRA

NEUŽDEGTAS SNIEGAS

Ispūdžių žiupsnelis, perskaičius naująjį A. Barono romaną

Taigi, UŽGESEŠ SNIEGAS. Didelėm raudonom raidėm ryškėja ant pilko viršelio. Dažnas turbūt nusistebi perskaitęs: "Na, kas gi čia per nesąmonė ar prajovas?! Tie mūsų rašytojai jau tikrai dėl didelio rašto išeina iš krašto!"

Aš taip nežiūriu — man patinka. Įdomu, intriguoja ir naujoviška. Žengiama su mūsų dienų technika, su atomo skaldymo laimėjimais. Dabar beveik viskas įmanoma ir stebuklai reti. Neseniai skaitėme, kad vokiečiai per II-jį karą buvo jau išgalvoję, kaip padegti vandenį. Nagi žinome iš istorijos apie vadinamąją graikų ugnį. Senovės graikai tikrai padegdavo jūrą, neleisdami prieš laivams artėti prie jų krantų.

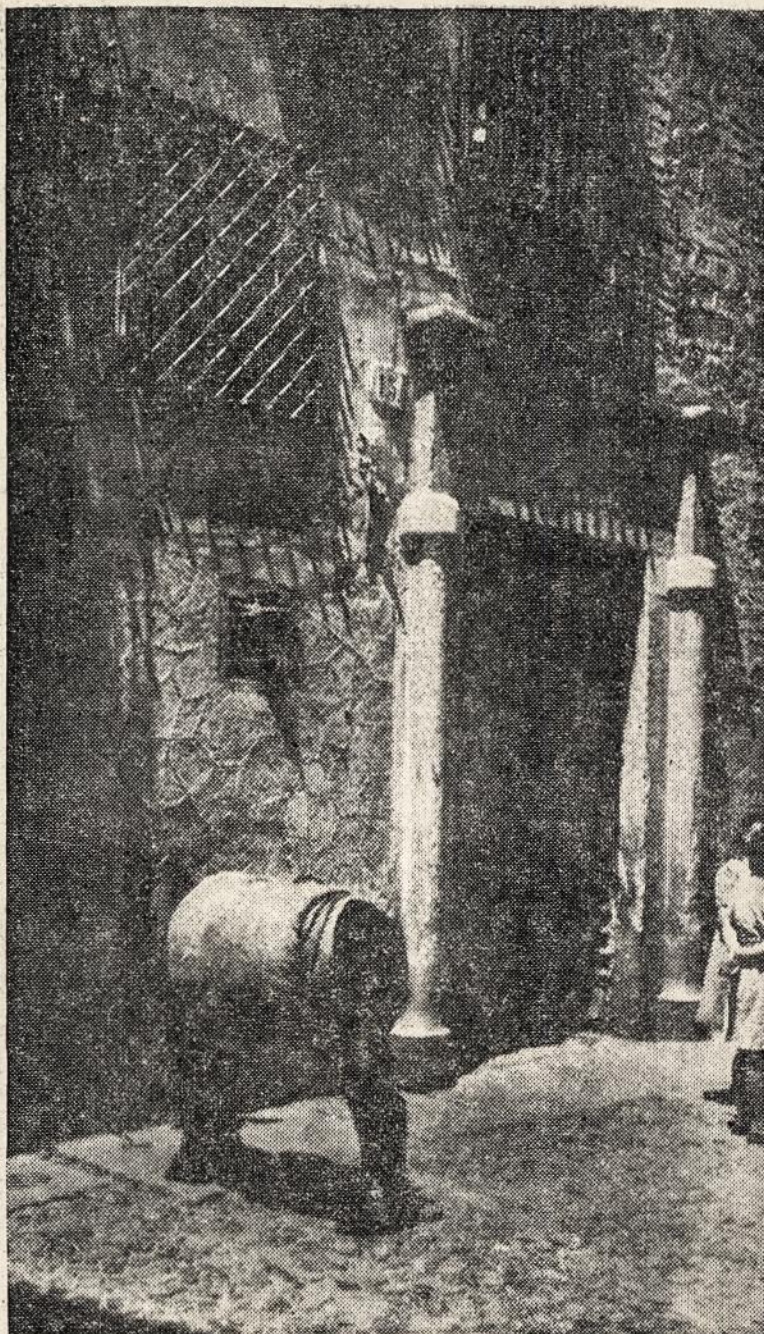
Vadinasi, įmanoma padegti vandenį, o tuo pat ir sniegą. Jeigu tas sniegas buvo uždegtas, savaime aišku, kad turėjo ir užgesti. Tik šit nusiūvyimas, kad A. Barono knygoj niekur nerandi, kada ir kame buvo uždegtas ar užsidegęs sniegas. O jeigu nedegė, tad negalėjo nė užgesti. Todėl, mandagiai tariant, išeina blefas, arba drąsus prigavimas. Tokių nieku nepagrįstų pasakymų galima kiek tik nori surašyti ar užrašyti. Sakysim: dainuojantis kopūstas, šokantis medis ar plaukias akmuo. Kodėl gi ne? Irgi labai įdomu ir patrauklu.

Anoji romano antraštė, tolygiai kaip puošni iškaba ant prastutės krautuvėlės. Knygoje, tikrai, paprasta istorija ir paprasti žmonės iš smėlėtos demarklinijos (Lietuvos su Lenkija) lygumos. Todėl visai nuoseklu būtų buvę užrašyti: S m u l k a u s ž m o g a u s g y v e n i m a s. Suprantama ir tikslinga. Be kalambūrų ir didelių pretenzijų. Ypačiai, kad pats autorius vieno veikėjo lūpomis tatau pabrėžia, lyg nuskaidamas viso romano idėją ir tikslą (60-61):

"Surašys didieji savo žygius ir brangiai parduos. Tik kas surašys mažųjų žmonių? O ir mažieji dirbo, mylėjo ir mirė. Tie dalykai, kuriuose išgyveno šiais karo metais (II-sis karas) žmogus, gal daugiau ligi pasaulio galo nebesikartos. Šitoks melo, teisybės ir sąvokų sumaišymas... Rašo apie mišką, bet kas užrašo vieno lapo augimą? O kiekvienas jų gėrė rasą ir saulę. Ir tie Lygumų kaimelio žmonės tėra lapai. Smulkūs. Kaip miško gyvenimas."

Čia išrašiau truputį daugiau, norėdamas ir stilių parodyti. Būdinga Baronui kapotinis stilius, kur net pažyminiai sudaro atskirus sakinius.

Iš citatos matyti, kad užsimojimas platus, reikšmingas. Gal ir norėta taip, tik vėl — deja. Tikrybėje silpna užuomazga ir menka akcija bei intriga. Du vyrai, Vosylis ir Kaminskas, varžosi dėl vienos merginos, Gražinos Žukauskaitės. Taip per visą knygą. Be to, atsitiktinumai. Staiga, be niekur nieko, vokiečiai pagauna Vosylių lauke ir nusiūsdina į Vokietiją darbams. Dirba vieno dvaro (išeitų, kad Rytprūsijoje) lentpiūvė. Ten ir Jonas kažkoks. Čia pasipainioja smailiu snukučiu, grakšti jauna vokiečių, Gerda, to paties dvaro ir lentpiūvės savininko duktė. Vosylis pamiršta Gražiną, beveik savo sužadėtinę, ir ima suktis apie Gerdą. Susideda taip aplinkybės, kad turi bėgti. Grįžta namo. Čia

Ispanijos vaizdas

vėl Gražina, kurią jau ėbuvo savo pusėn palenkęs Kaminskas. Tėviškėj bėgliui neramu. Gali paieškoti vokiečiai. Nutaria pasitraukti ir vykti į Vilnių, turėdamas tikslą įstoti į universitetą. Nuvežti į Vilnių, kaip savo varžovą, mieliai sutinka Kaminskas: "Galiu išvežti tave, kur tik nori. Į patį pragarą galiu (64)." Pakeliui prisideda, kaip palydovas, abiejų kaimynas, jaunas vaikinys Mockus. Bevažiudami sustoja smuklėj ir vaišინasi. Vėl atsitiktinai, dabar jau visus tris, sugauna vokiečiai ir nugaubena į priverčiamųjų darbų stovyklą. Čia su daugeliu kitų, tokių pat suvartų vyrų, krausto sandėli.

Stovyklos pavaizdavimas gana feljetoniškas — skystas. Bet kaip aprašinėti partizanus arba priverčiamųjų darbų stovyklas Vokietijoje, po J. Daumanto, "Partizanai už geležinės uždangos", ir J. Grigolaičio, "Nacių pragare", visai nedėkingas darbas, netgi beprasmiškas. Tolygu kaip, norint stiprumo, atmiešti vyną su vandeniu.

Toje stovykloje, užklumpa karo pabaiga. Ne galas, kaip rašo Baronas. Nes galas konkreti materialinių daiktų sąvoka (lazdos, rasto, lentos ir t.t.). Po karo visi persikelia į tremtinių stovyklą, lenkų, nes visi laiko save lenkais, išskyrus Vosylių. Bet ir Vosylis nueina drauge, dėl kompanijos. Stovykloj gana šabloniška — cigaretės, kava, šokoladas, vynas, pigi meilė, kortos. Vaikai arba jaunieji vis spardo ir spardo futbolą. Po kiek laiko laimingu sutapimu toje pat stovykloje atsiranda Gražina, jos brolis Stasys ir tėvas. Toliau nuo stovyklos, miestely atsitiktinai sutinkama Gerda, josios tėvas ir buvęs darbo stovyklos prižiūrėtojas, Linz. Vosylis ne tik kad atnaujina savo meiliškus santykius su Gerda, bet dargi pagilina juos, visą naktį svaigdamas su vokiečių.

Dabar, kai susitinka stovykloj su Gražina, nebežino, ar džiaugtis ja ar ne. Jaučiasi, kad pertoli bus nuėjęs su Gerda. Jis samprotauja: "Juk ir Gražina nelabai skaitosi lietuvaite, kodėl jos neišmainyti į vokiečių. Iš balos balon (169)". Tokia jo pažiūra į

moteris ir savo meilę. Anksčiau:

"Visur tie patys žmonės ir mylėli visur lygiai galima. Žmogus norėtų išsimušti iš savo kiemo. Žmogus ne višta. Supranti, aš mokausi čia, o kiti mūsų žemėj. Prileiskim, įsimyliu šito krašto moterį ir palieku čia. Ir ko čia piktintis! Arba parsivežu į ten, ir motina nesusikalbės. O, brolau, tėra viena kalba pasaulyje. Žmoniškumo arba širdies kalba (148)".

Kaminskas visą laiką liekasi ištikimas Gražinai. Bet ir jo moralė savotiška: "Kai turi vieną, reikia kitos, o kai neturi, tai bėgi paskui vieną ligi išprotėjimo (262)". Kaminskas, susekęs Vosyliaus santykius su Gerda, nusprendžia mušti savo varžovą jo nukrypimais. Prasideda intrigos ir žodiniai susišaudymai. Gražina toje būsenoj tarytum blaškosi, bet Vosylis arčiau jai prie širdies.

Visa ši kompanija, kaip lenkai, baudžiasi grįžti namo. Tuo labiau, kad daugelis lenkų grįžta. Juos veža, jie turi, sakytum, nepriklausomą savo valstybę. Vosylis dvejoja: ar čia galutinai pasilikti su Gerda, ar keltis su Gražina į lietuvių stovyklą. Jis daugiau laiko save lietuviu. Bet galų gale drauge su autorium daro aliuzijų, kad jis yra ar turi būti kažkoks ypatingas žmogus:

"Aš turiu dvi tėvynes. Aš gyvenu ant demarklinijos. Kai nuteis (pakliuvo dėl nevykusio ar nepavykusio keršto), neturėsiu nei vienos. Vieni sakys, kad aš lietuvis, kiti, kad lenkas. Aš noriu kiekvienam gero ir sau. Aš esu toks žmogus, kokių daug pasaulyje ir visose tautose. Kai nuteis mane, aš būsiu simbolis. pralaiminčio bendrojo žmogaus ir, jei aš ką gero padarysiu arba kad ir išliksiu išteisintas, tegu aš liksiu be tautybės. Lietuva permaža, kad aš jai darčiau gėdą. Tegu būnu bendras laisvojo ir kovojančio žmogaus atstovas, kuriame prigimties gėrį, diena dieneon viską sureliatyvindami, net ir žmogaus sąžinę, padeda užmušti visi kiti (220)".

Panašiu būdu labai aukštu išpūstu stiliu, kalba ir kiti veikėjai, beveik visi, kas toli gražu nesiderina nei su jų išmana nei su išsilavinimu, ar intelektu.

Vosylis, kalėjiman patekęs, kad iš jo išsisuktų, pasiprašo gražinamas namo. Bolševikų repatriacijos komisija pritaria ir padeda. Visa kompanija išvyksta. Vienas tik Mockus iš tos kompanijos pasilieka stovykloj. Jis su pirmaisiais repatriantais buvo grįžęs namo. Bet vėl atbėgo, patyręs naujojo gyvenimo. Vosylis tėvynėj įsitaiso kooperatyve ir padeda Stasiui, kuris prisijungia prie partizanų. Gražina sutinka tekėti už Vosyliaus. Artėja vestuvių diena. Bet Kaminskas neatlaidus. Jis suuosto, kad Vosylis turi santykių su partizanais, ir įskundžia bolševikams. Ginkluoti vyrai sumina ir išsivaro Vosylių. Tuo ir baigiamas visas romanas, iš 285 psl.

Romano akeija, kaip minėjau, silpna. Gilių natūralios įtampos nedaug. Kuo gi užpildyta visa knyga? O gi, kaip įpratęs Baronas, rezonavimu. Visi jo veikėjai arba, tikriau pasakius, jis pats kalba ir kalba. Labai aukštu stiliu ir aukštom temom visi kalba, atseit filosofuoja. Ir visi beveik vienodai, pasikartodami, ligi nuobodumo. Kalbėti leidžiama ir įdomu, bet tik tada, kai tiek žodžiai ar kalba organiškai išplaukia iš veikėjų būdo, iš gyvenimo, siekiamo tikslo. O kai žodžiai sau, veiksmai ir visi poelgiai vėl sau, tada — tik malūno van-

(Tęsa 2-am psl.)

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ KALBA

(Tęsinys iš Nr. 25.)

XLII. LIETUVIŠKOS PARAPIJOS IR LIETUVIŲ KALBA

Kai jau draugija, sakykime, šv. Juozapo ar šv. Pranciškaus, sukurdavo parapiją ir nusipirkdavo ar pasistatydavo bažnyčią ir kleboniją, tai viską užsirašydavo sau, ir teisiniuose nejudamojo turto dokumentuose viskas eidavo draugijos vardu. O jei kur tokios draugijos nebūdavo, tik susiorganizavęs būrelis parapijai kurti, tai išsirinkdavo iš savo tarpo komitetą, kuris ir rūpindavosi žemės nupirkimu ir bažnyčios pastatymu, ir nuosavybės aktą padarydavo savo vardu. Taigi išeidavo taip, kad visas parapijos turtas priklausydavo visiems parapičiams, nors nuosavybės pirkimo raštai ir būdavo padaromi tik komiteto vardu; mat, komitetas būdavo renkamas visų parapičių.

Isikūrus parapijai su visomis jai reikalingomis nuosavybėmis (žeme, bažnyčia ir klebonija), parapičiai džiaugdavo si ne tik tai tuo, kad jie galėdavo savoje lietuviškoje bažnyčioje melstis ir girdėti lietuvišką žodį per pamokslą, bet dar ir tuo, kad jie galėdavo jausti tą labai didelį civiliziuoto žmogaus malonumą — turėjimą nuosavybės! Ir juo šilčiau glostydavo šitas malonumas jų širdį, kad beveik 90% iš jų buvo niekad neturėję jokio nejudamojo turto. Juk žinome, kad daugiausia iš Lietuvos atvažiuodavo beturėčių. Ir didelis sklypas žemės, ir aukštas mūras — bažnyčia, ir dar prie to klebonija — tiesiog žavėte juos žavėdavo, kada tik jie pagaldavo, kad tokie dideli ir šventi lobiai yra jų, pirmiau nieko neturėjusių! Jie juk savininkai!

Bet ar ilgai tas labai saldus jausmas kuteno jų širdis? Neilgai, nes buvo patirta, išaiškinta ir didelėmis bylomis, muštynėmis, areštais ir kalėjimais įrodyta, kad jų parapijos tikru savininku tegali būti tik vyskupas, o jie — tik kampininkai, anaipol ne savininkai. Ir kilo audros, kaip liepsnos, o sunkiai uždirbti parapičių pinigai lakstė, kaip skiedros. Ejo byla po bylos, ir visada laimėjo tik vyskupai, parapičiams palikdami tik policininkų smūgius, ašaras ir begalinio sielvarto kartybės. Jie nebeteko gėrybių, kurias laikė ne tiktai savomis, bet ir šventomis...

Štai Filadelfijoje (Philadelphia, Pa.) šv. Antano draugija, kuri buvo suorganizavusi parapiją ir nusipirkusi bažnyčią (1894 m.), bylinėjosi su vyskupu net 6 metus ir vis tiek viską pralaimėjo. Šitoje labai ilgoje ir brangioje byloje vertėju (daug liudininkų visai nemokėjo anglų kalbos) teko būti ir Dr. Jonui Šliupui. Parapija visai sukiužo, ir reikėjo or-

ganizuoti kitą, pradendant viską iš pačios pradžios.

Tas pats galas buvo Baltimorėje, Skrantuose (Scranton, Pa.) ir kituose lietuviškuose naujokynuose, kur buvo isikūrusios lietuviškos parapijos. Bruklayne (Brooklyn, N. Y.) net per kelemtą savaitių stovėjo bažnyčioje policininkai su lazdomis ir revolveriais, kad sutramdytų parapičius, baisiai įtužusius, kam atimamas iš jų visas parapijos turtas ir atiduodamas vyskupui, kuris ir piršto nepajudino to didelio turto sukūrimui.

Ir tokioms baisioms audroms, siaučiant, daug parapičių metė parapijas ir nuėjo pas šliuparnius. Buvo ir tokių, kurie pradėjo organizuoti "nepriklusimus" (nepriklusomas) parapijas.

Nereikia tačiau manyti, kad senosioms parapijoms atėjo galas. Ne. Jeigu jų viena kita ir pakriko, tai tuoj nauja atsirado. Juk žinome lietuvių kraują, užsispyrimą ir darbingtoną. Ir lietuviškos parapijos augo ir daugėjo. Tais laikais, mat, labai daug (apie 10 tūkstančių per metus, kartais ir daug daugiau) atvažiuodavo jaunų vyrų ir mergaičių iš Lietuvos, ir didelė jų dauguma tuoj įsijungdavo į lietuviškas parapijas, visai nepaisydami, kam jų turtai priklauso ir kas tuos turtus valdo. Dievo namai jiems buvo mielesni ir brangesni už nejudamojo turto aktą, rodantį, kam tas turtas pavestas. Pagaliau, juk jie nieko apie tai ir nežinojo. Ir lietuviškos parapijos ne retėjo ir ne menkėjo, bet vienval daugėjo ir stiprėjo. Štai 1904 m. jų buvo jau per 40, o 1925 m., rodos, net 115. Nuo to laiko jų daugėjimo tempas žymiai lėtėjo, nes ligi šių dienų tepalikio tik ligi 121.

Dabar, baigiant apie parapijas rašyti, beliko tas karčių karčiausias klausimas ir atsakymas. Ar daug laimėjo lietuvių kalba lietuviškose parapijose? Su verkiančia širdimi reikia pasakyti, kad labai nedaug, labai nedaug. Iš pradžių, mat, jose vyravo lenkizmas, o nuo 1930 m. pradėjo įsigalėti amerikizmas. Abudu lietuvių kalbai ir bendrai lituanistikai ne draugai. Ir, kaip jau žinome, lenkizmui davė pagrindą ir jėgą sulenkėję lietuvių kunigai, o amerikizmui ir senieji kunigai, ir jaunesni čiabuviai kunigai, ir tokie jau parapečiai. Žinoma, tam buvo didelių ir geriems lietuviams patriotams (tiek kunigams, tiek ir parapičiams) labai skaudžių priežasčių.

Priaugusi nauja karta — ar tai kunigai, ar parapečiai — daug labiau mėgo anglų kalbą, vadinas, jų gimtojo krašto kalbą, nei lietuvių, jiems svetimimo ir niekad nematyto krašto. Čiabuviai vaikinai ir mer-

gaitės, ypač jau tie, kurie buvo labai silpnai auklėjami lietuviškoje dvasioje, norėjo ir reikalavo tik anglų kalbos lietuviškose bažnyčiose. O vaikinai, kurie vedė kitatautes, mergaitės — kitataučius, lietuvių kalbos nei girdėti nenorėjo lietuviškoje maldykloje. Jaunieji kunigai, vadinas, čiabuviai, tuoj nusileido, senieji, ypač geri lietuvių patriotai, spyrsi, bet ir jie turėjo pasiduoti, nes juk gyvenimo atneštų naujų sąlygų lengvai nenugalėsi nei gera lietuviška širdimi, nei pagaliau kitokiomis jėgomis. Ir štai 1931 m., gal būt, ir kiek anksčiau, prasidėjo angliški pamokslai lietuviškose bažnyčiose. Juokas imdavo, kaip senas lietuvis kunigas, anglų kalboje labai grubus, sakydavo anglišką pamokslą. Bet galingos gyvenimo srovės nesulaukysi; ir šiandien jau beveik kiekvienoje lietuviškoje bažnyčioje išgirsi anglų kalbą.

Ir matome dabar, kad kaip seniau stūmė lietuvių kalbą iš lietuviškų bažnyčių sulenkėję lietuvių kunigai, taip vėliau ją

stūmė ir tebestumia suamerikonėję lietuvių kunigai ir tokie jau parapečiai. Ir — nors pro ašaras — reikia pasakyti, kad ruošimas šermenų lietuvių kalbai lietuviškose bažnyčiose nesiliovė ir nesiliauja nuo pat pradžios jų atsiradimo — 1871 m. Liūdna, labai liūdna...

Pagaliau skaičiuojama, kad lietuviškoms parapijoms lietuvių sudėjo apie 50 milijonų dolerių. Tai baisiai aukštas pinigų kalnas, ypač darbininkams, kurie beveik vieni tuos pinigus sudėjo. Ir nesunku išivaizduoti, kiek buvo galima pastatyti ir išlaikyti lietuviškų mokyklų, prieglaudų, ligoninių ir kitokių lietuviškos kultūros ir tarpusavinės pagalbos įstaigų ir centrų su tokia milžiniška pinigų suma. Ir dar lengviau išivaizduoti, kad jei šitos įstaigos būtų kuriamos vietoje parapijų, tai baisi nutautėjimo liga anaipol nebūtų tokia aštri, ir lietuviškos kalbos laidotuvės Dėdės Samo žemėje ne taip arti... (B.d.)

Dr. Alg. Margeris

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS
PROBLEMAS

DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI
SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materioly.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

BENDRUOMENINIS Kanados Lietuvių SAVAITRAŠTIS NEPRIKLAUSOMA LIETUVA,

išeinas 8-10 puslapių, duoda daugiausia žinių apie Kanados lietuvių gyvenimą ir jo sąlygas. Daug rašo apie visame pasauly esančius lietuvius ir okupuotos Lietuvos būseną.

1952 metais "NL" duoda plačią studiją apie Lietuvos sienas ir studiją apie Lietuvos žemės ūkį, paremtą naujaisiomis žiniomis iš Lietuvos.

PRENUMERATA: metams \$5.50. ADRESAS: "Nepr. Lietuva", 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

ATSTOVAS CHICAGOJE: Mr. J. Janulaitis, 3645 So. Emerald Avenue, Chicago, Ill.

KUR GALIMA UŽSISAKYTI 'DARBĄ'

Žurnalo "Darbas" metinė prenumerata \$1; pavienio numerio kaina 25c. Lietuvių Darbininkų Draugijos nariai žurnalą gauna nemokamai. Skaitytojų patogumui, sekamos įstaigos bei asmenys sutiko platinti "Darbą", t. y. priimti prenumeratas ir pardavinėti pavienius numerius:

CHICAGOJE: (1) "Naujienos", 1739 So. Halsted St.
(2) V. B. Ambrose, 927 W. 34 Pl., Chicago 8, Ill.
(3) J. Kundrod, 3902 So. Albany Ave., Chicago 32, Ill.
DETROIT: A. Kulesienė, 3948 Risdon, Detroit 16, Mich.
BROOKLYNE: (1) A. Buivydienė, 8620—75th St., Woodhaven, L. I.
(2) B. Spudienė, 8833 Elert Lane, Woodhaven.
CARNEGIE, PA.: Mrs. E. Shurmaitis, 708 Doolittle St., E. Carnegie
CLEVELAND: W. Ukertis, 1322 E. 89th St., Cleveland 6.
BALTIMORE: K. Matuliaskas, 1519 W. Lombard St., Baltimore 23
AKRON, OHIO: N. Trumpikas, 773 Bisson Ave., Akron 7.
PHILADELPHIA: Wm. Burton, 2014 Orthodox St.
ROCKFORD, ILL.: Rose Buches, 512 Brook Road.
SHAMOKIN, PA.: J. D. Tauris, 411 No. Shamokin St.
WILKES-BARRE, PA.: J. V. Stanislovaitis, 86 Amherst Ave.
MONTELLO, MASS.: (1) K. Venslauskas, 12 Andover St.
(2) P. Krušas, 141 Sawtell Ave.
CAMBRIDGE, MASS.: (1) L. Silkinis, 783 Main St.
(2) Vincent Spa, 233 Portland St.
NORWOOD, MASS.: F. Ramon, 1118 Washington St.
SOUTH BOSTON: "Keleivis", 636 Broadway
KANADOJE: (1) K. Lukoševičius, 35 Wilson St., Hamilton, Ontario, Canada.
(2) P. Shimelaitis, 1271 Alard St., Verdun, (Montreal)
ANGLIJOJE: A. Zamžickas, 26 Devonport Rd., London W. 12 Eng'd.
AUSTRALIJOJE: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., West Hindmarsh, Adelaide, S. E. Australia.

Bet parankiausia užsisakyti tiesiog, rašant laišką ir siunčiant pinigus Lietuvių Darbininkų Draugijos Sekretoriui šiuo adresu:
N. JONUŠKA, 15 Cotton St., Roslindale, Mass.

APIE LAIPTUS Į TOLUMAS

Kai pernai per "Draugo" skiltis ėjo premijuotas "Ora pro nobis", tai buvo skelbiama, kad dar du romanai bus spausdinami atkarpoj ir, be rods, jury komisijos patarimu, bus leidžiami atskiromis knygomis. Tai Henriko Lukoševičiaus "Likimo žaismas" ir Ludo Zeikaus "Laiptai į tolumas".

Apie "Likimo žaismą" buvo kalbama, kad tai rimčiausias pretendentas į premiją, ir jos (premijos) tik todėl negavęs, kad nevientisas, išėstas, pusė Argentinoje, pusė Jungtinėse Valstybėse... Duodamas spausdinti, autorius, matyti, pataisė: skubotai nužudęs vyriausią veikėją, pabaigė Argentinoje. Šimtą kartų ačiū Jurgiui Gliaudžiui, kad antrą kartą stojo į konkursą, ir Henriku Lukoševičiui, kad ištasė, nes kitaip "Likimo žaismą" turėtume priimti kaip premijuotą. Nepasakysime, kad "Likimo žaismas" labai jau menkas. Gyva kalba, lengvas stilius, pakankama intriga. Laikome pirmos rūšies produktu laikraščio atkarpai ir nesistebime, kad "Draugas" už jį susilaukė eilės padėkos laisčių.

Bet premijuoti? Gerbiamieji, tai jauti būtų daugiau negu skandalas! Na, tiek to, nesijaudinsime dėl to, kas neįvyko. Jaudintis tenka dėl įvykusio nesusipratimo.

Tas nesusipratimas tai trečiasis spausdintas atkarpų romanas, Ludo Zeikaus "Laiptai į tolumas" (argi tai trečiasis savo pranašumu iš pereito konkurso septynių romanų?). Sakoma, kad tai romanas, bet turėtų būti pavadintas *fantastiniu romanu* ar, geriau, *fantastine apysaka*, nes ne romaniškai, o apysakiškai ir baigiasi. Fantastiška šičia viskas, ką autorius norėjo fantastišku padaryti ir ko ne. Gaila, fantastiškiausia yra tai, ko, atrodo, nenorėta sufantastinti. Jau pats pavadinimas — "Laiptai į tolumas" — yra superfantazija... Kaip jums patiktų citi laiptais iš Chicago į Michigan City? Gal dar aiškiau: laiptais išilgai Halsted gatvės, nuo "Naujienu" raštinės iki 60 gatvės? Kur gi tiesiami laiptai į tolumas? Laiptų reikalingumą pripažįstame į aukštį ir žemyn, taigi į aukštumas ir į žemumas, arba gilumas. Jeigu gi kas prasimano laiptus į tolumas, tai jų pratiesimas nors ir galimas, bet toks juokingai nereikalingas, kad tik nesveikai fantastiku galima pavadinti.

Pradžioj Vitas Skirgaila pristatomas, kaip gerokai Vokietijos stovyklų sugadintas, gerokai trisdešimtį peršokęs viengūnis. Čia jis riejausi su šeimininke dėl netinkamos duonos, čia fabrike nudaužo rankas įkyriam žydėliui, čia viskuo nepatenkintas, labai nesimpatiškas ir išdidus. Didžiausias žemiško Skirgailos žygis, tai trenkimas pelenine į televizijos aparatą, tuo herojiškai išreikšiant protestą prieš rodomą seksualizmą (atsargiai, ponas

inžinieriaus, berods, daužiamas veikiąs televizijos aparatas gali sprogti ir sukelti gaisrą!). Tačiau aparatas sukuliamas pavėluotai, nes seksualizmas jau pavėrgė Skirgailą. Jis išėina į gatvę, susistabdo šešiolikmetės vairuojamą "kedilką" (Cadillac) (*lengvežimį*, kartais *limuziną*, taigi "suliečtiną" *karą*), važiuojant pakalbina, nusiveda į parką ir čia, gal per pusvalandį, abu įsimyli (laimingas Skirgaila, kad policija nepasimaišė!). Jau kai Skirgaila įsėdo į limuziną, tai tuoj pamatė, kad nebe viskas kaip reikiant. Nuo čia viskas daugiau ar mažiau fantastiška. Skirgailos markė kyla su kiekviena diena, kol jis tampa multimilijonierium, prieš tai tapdamas gražiosios Aidos vyrų, paskui tėvu. Čia jis nemiegodamas matosi su iš žemiško gyvenimo prieš šešiolika metų išnykusia Aidos pirmtake Stefanija, savižude vienuole, čia nežinia kokiais sumetimais, parodoma paleistuvė ir komunistė dypukė, su kuria Skirgaila Lietuvoj turėjo intymiausius santykius (aha, tas antiseksualizmo didvyris!), čia uošvį padaro lietuviu, ir, kad ilgiau pratęstų, kaip šv. Raštą, kartais paskaityto uošvio dienoraštį...; arba prisimena išgelbėtą žydaitę, kuri vėliau atskrenda pas Skirgailą ne kokio idealizmo vedama, bet pabėgusi dėl įvykdytos žmogžudystės (nušauna teisėtą vyrą, kuris ją mylėjo ir kurį ji mylėjo, bet pasišlykštėjo jo teisėtais reikalavimais); arba tas rantastiškas miestas Oregone, kurio stambiausios pramonės šakos ir praturtėjimo šaltiniai tai lietuviškos duonos fabrikas ir moderniausi sprausminių lėktuvų fabrikai; arba tas paminklas, kurį Chicagoj nepasidalindami miesčionys vežiojo iš parko į parką ir net nemaža kraujo praliejo dėl jo (o ten įrašyti žodžiai tai auksas, ne žodžiai: "kur yra meilė, ten yra ir Dievas", ir jie šimtą kartų buvo kartojami tik tam, kad buvo rašoma "Draugo" konkursui ir kad reikėjo gi kaip nors krikščioniškai pasireikšti; tuo tikslu Aida ir didžiulę bažnyčią Dainavoj pastatė!). Tai gi viskas fantastiška. Tačiau nei vieno charakterio — visi veikėjai lygiai anemiški, be gyvybės, be kraujo. Nežiūrint Skirgailos iškilimo nuo eilinio darbininko iki multimilijonieriaus, taigi daugybės pasikeitimų veiksmui vykstant, tačiau nėra nei *lašelio intrigos!* Skirgailos meilės konkurentas nusizudo, o uošvis, turtų konkurentas, žūsta lėktuvo avarijoje, bet apie tai papasakojama įvykiui praėjus. Skirgaila nesutinka jokio griežtos Aidos motinos pasipriešinimo. Be jokių pažymėtinų sunkumų laimi ir Oregono gubernatūroje, ir Washington, ir visur, kur tik reikia.

Bandyta savotiška rašyba. Čia vietoj automobilio lengve-

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, FEBRUARY 27, 1954

žimių paražiuota (turėtų būti bent lengvežimis), čia vietoj tramvajaus gatvežimių; čia be lietuviškos galūnės rašomas Oregon arba ponas Milon. O jau gražiausiai išsikūša, tiesiog akį ir ausį rėžias ežeras Mišigėn (nebent dėtum į vieną gretą su lietuvišku parugėn).

Ką gi, rašyti galima visiems

ir visiems galima bandyti savo laimę konkursuose. Tačiau "Laiptų į tolumas" pasirodymas dienraščio atkarpoj smarkiai apjuokė nevykusio romano autorių, kuris, pirmiau leidęs kūrinių patikrint bet kuriam draugui ar nuoširdžiam pažįstamam, tikriausiai būtų savo kūrinių nespausdinęs.

—Jonas Laukys

SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerasite. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt penki metai patyrimo ir draugiško pataravimo.

DISTRICT SAVINGS

Štabas kalba lietuviškai

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

NEW DEAL LIQUORS
3450 So. Halsted Street Yards 7-6355
VELTUI PRISTATYMAS
PIGIAUSIOS CHICAGOJE GERIMŲ KAINOS
KAIP TIK JŪSŲ GYVENAMOJE APYLINKĖJE.

PRANCŪZIŠKAS KONJAKAS
HENNESSY \$5.39
MARTELL Fifth
BISQUIT Fifth

PRANCŪZIŠKAS KONJAKAS
MOUNIE \$4.95
3 žvaigždžių. Fifth

SCOTCH
Garsusis V. A. T. 69 \$4.69
Fifth

SPIRITAS
190° stiprumo \$4.99
Fifth

VODKA
RUSIŠKA \$3.69
100° stipr.—Fifth

Baltos Meškos Alus
Dėžė po 24 \$3.29
12 unc. butelius

IMPORTUOTI VYNAI

KIJAF (Daniškas)	Fifth	\$1.69
COURBET (Prancūziškas)	Fifth	\$1.15
BLANCHE (Prancūziškas)	Fifth	\$1.49
CHIANTI (Itališkas)	Fifth	98c
LIEBFRAUMLICH (Vokiškas)	Fifth	\$1.69
SCHWARZE KATZ (Vokiškas)	Fifth	\$1.69
ENCANTO (Portugališkas)	Fifth	\$1.69

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei išitikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

- COLUMBIA INSURANCE COMPANY
- PEARL ASSURANCE COMPANY
- LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
- MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
- MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
- AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
- MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

DR. B. MATULIONIS — PLAČIOS APIMTIES ASMENYBĖ

Š. m. sausio 7-8 d. d. sėkmingai išlaikęs Rhode Island steite nustatytus gydytojams valstybinius egzaminus ir tuo įgijęs teisę verstis gydytojo praktika, Dr. Balys Matulionis yra plačiai žinoma tauri ir gili asmenybė.

Apie Dr. B. Matulionį, kaip sumanų administratorių, gydytoją, politiką, visuomenininką, kultūrininką, būtų galima plačiai kalbėti, tačiau, spaudos skiltims varžant, pasekime jo gyvenimą nors trumpai.

Dr. B. Matulionis gimė 1898 m. Utenos apskr. ir valsčiuje, Antakalnio kaime neturtingo ūkininko šeimoje.

Privačiai pasiruošęs, išlaikė eksternu egzaminus į privačios Vinogradovo gimnazijos, Vilniuje, 5-ąją klasę. Toje gimnazijoje mokėsi veik išimtinai turtinių lenkų dvarininkų vaikai. Lietuvių tuo metu gimnazijoje tebuvo tik trys: jaunasis Balys Matulionis, Janulis ir Staigys, kurs gėdijosi lietuviu esąs prisipažinti.

Nepaisant, kad caristinės Rusijos valdymo metu visose mokyklose privaloma dėstomoji kalba buvo rusų, Vinogradovo gimnazijoje vyravo aiškiai prolenkiška dvasia. Taip, pvz., tikybos pamokos buvo dėstomos lenkiškai ir atsakinėti į jas buvo reikalaujama vien lenkų kalba. Pradžioje nieko negelbėjo išties šėsių mėnesių jaunjo B. Matulionio aiškinimasis tikybos dėstytojui renegatui lietuviui kun. Macijauskui, kad jis B. M., nemokas lenkiškai, todėl tegalys atsakinėti tik lietuviškai arba bent rusiškai. Iš tikrųjų B. M. lenkų kalbą mokėjo, tačiau sąmoningai, daugeliu atvejų mokinių lenkų pažemintas ir pašieptas, kaip lietuviškos kilmės "mužikas" ir kun. Macijausko terorizuojamas, jis užsispyrė lenkiškai nekalbėti ir visomis priemonėmis kovoti prieš lenkinimo įtaką. Kun. Macijauskui nenusileidus, šios nelygios kovos atgarsiai pasiekė net aukštą rusų pareigūną — Vilniaus apygardos švietimo reikalų valdytoją, kuris pareikalavo Vinogradovo gimnijos vadovybę Balį Matulionį tikybos dalykų klausinėti lietuviškai, mažiausiai rusiškai, arba samdyti jam specialų mokytoją, kuris tai sugebėtų atlikti.

Galiausiai, šią šventą kovą laimi jaunasis B. Matulionis, ne tik laimėdamas teisę atsakinėti tikyba lietuviškai, bet ir pelnydamas mokinių bei mokytojų respektą, simpatijas. Kaip vienas iš gabiausių tos gimnijos mokinių, B. M. laimi gimnijos vienintelę stipendiją 7-je kl. ir ją išlaiko iki baigia gimnaziją, taip pat brandos atestatui priedu gaudamas ir sidabro medalį už pažangumą moksle.

Šalia garbingo gimnazijos baigimo, lenkų dvarininkai-

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, FEBRUARY 27, 1954

čiai-abiturientai. B. Matulionii patiekė dar vieną siurpryzą — jie atsisakė suruošti gimnijos išleistuvių pokylį, o visus pinigus, tuo būdu sutaupytus, viso 75 rublius, įteikė B. M. studijoms eiti. Su šia kuklia pinigų suma B. Matulionis, konkurso keliu įstojęs į Imperatoriškąją Karo Medicinos Akademiją, Petrapilyje, pradeda medicinos studijas, kurias užbaigia pirmuoju mokiniu 1919 m., gaudamas aukščiausios garbės ženklą — aukso medalį.

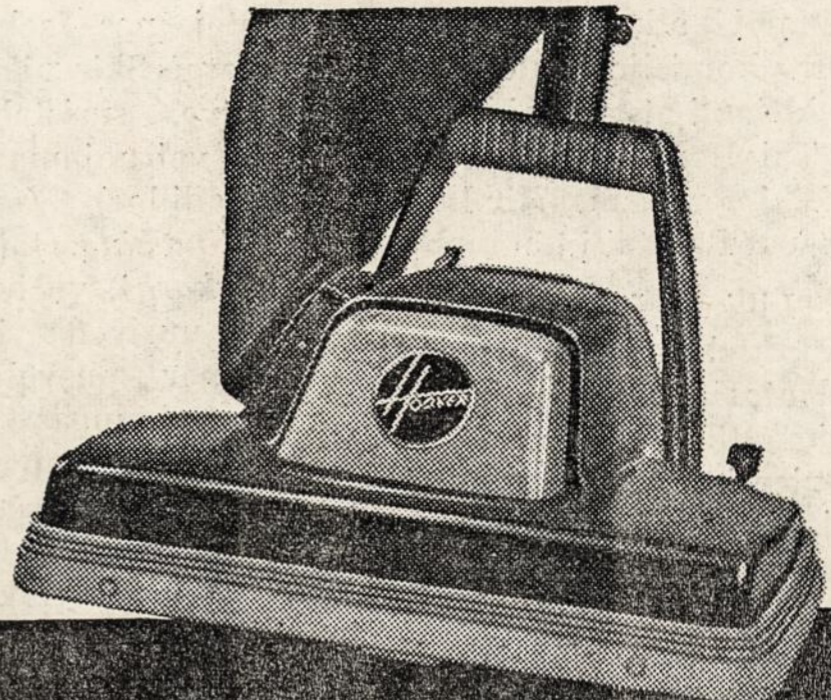
Būdamas studentu, B. Matulionis aktyviai reiškiasi lietuvių kultūriniai politiniame judėjime. Lietuviams Tremtiniam Rusijoje Dr-jos "Grūdas" igaliojas, stud. med. B. Matulionis vasaros atostogų metu važinėja po Pietinę Rusiją, sudarinėdamas lietuvių sąrašus, paakindamas juos burtis į dr-jas, steigti mokyklas bei bendrabučius. Taip 1917 m. B. M. pastangomis P. Rusijoje buvo įkurtos aštuonios liet. mokyklos bei bendrabučiai.

Po pirmosios rusų revoliucijos, Kerenskiui perėmus valdžią, Liet. Studentų Dr-ja Petrapilyje nusprendė užmegsti akademinis ryšius su Suomijos studentais Helsinkyje. Išrenkama delegacija, kuriai pirmininkauti pavedama B. Matulionii. Ir taip 1917 m. Petrapilio lietuvių studentų būrelis, vedamas energingojo B. M., vyksta Helsinkin pažinties užmegsti. Kelionės traukiniu per Suomiją metu patriotiškai, antirusiškai nusiteikę suomiai, rusų karininko mediko uniforme B. Matulionio vedami lietuvių delegacijai reiškia atvirą antagonizmą, panieką, atsakydami net arbatos stiklo stočių bufetuose. Tačiau, padėtis Helsinkyje netikėtai pakrypsta gerojone pusėn. Oficialiame suomių studentų paruoštame

(Tęsimys 7-ame pusl.)

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

• Visų rūšių apdraudos asmenims ir biznio įstaigoms. • Finansavimas. Draudžiu ir perdraudžiu visose draudimo bendrovėse.
JONAS KIRVAITIS, Gen. apdraudų brokeris ir savininkas
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
5900 So. Ashland Ave., Chicago 36 Ill. Tel.: WA 5-5671—Rez. HE 4-4033
Darbo val.: kasdien 9:30—4:30; be to, pirm. ir ketv. 6:00—9:00 vakarais.

NOW YOU CAN OWN THE NEW

HOOVER *Lark*

Light Weight, Low Cost, Full Size

EASY TERMS

Easy to use! Faster cleaning!
No bag to empty!

Complete attachments
for all home cleaning!

Special **KING-SIZE TRADE-IN** allowance

for your old cleaner—now at

**AMERICAN FURNITURE
and RADIO STORES**

1523 N. Milwaukee Ave. HUMBOLDT 6-5000

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

Rekordas...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- ★ Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieta sutaupytą dolerį
- ★ Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojimo
- ★ Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukit—Pradėkit Taupyti Šiandien!

Istaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro; Trečiadieniais visai neatidaroma.

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. Vt gnia 7-7747

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

priėmimo lietuvių studentams, B. Matulioniui sveikinant lietuvių kalba drąsiją suomių tautą ir linkint jai netrukus visiškai išsilaisvinti iš rusų spaudos, didžiulė studentų ir profesorių prikimšta salė praplyšta entuziastiškomis ovacijomis lietuvių garbei! Prof. Mikkola, didelis lietuvių bičiulis, B. Matulionio kalbą jausmingai vertė suomiškon. — Ir kai po nusisekusios viešnagės lietuvių studentai vyksta atgal, suomių studentai juos išlydi, veik pusę kilometro nusitęsusiomis abiem gatvės pusėmis išsiriškiavusiomis garbės gretomis, keldami audringas ovacijas.

Dr. B. Matulionis jau nuo gimn-jos laikų priklausė pažangiajam jaunimui — aušriečiams. Jis buvo ir paskutiniu Liet. Stud. Dr-jos Petrapilyje pirmininku.

Dr. B. Matulionis Liaudininkų-Valstiečių frakcijos gretose aktyviai dalyvavo ir istoriniame Lietuvių Seime 1917 m. Petrapilyje.

Dr. B. M. slapta grįžtant drauge su Petru Vaičiūnu, vėliau žymiuoju lietuvių poetu-dramaturgu, tik atsikūrusiom Lietuvon, 1919 m. Kalėdų metu latvių policijos Rezeknėj jis suimamas, kalinamas ir suseraga šiltine. Tik lietuvių karo attache's Rygoje Dr. Natkevičiaus intervencijos dėka B. M. paleidžiamas ir laimingai pasiekia jaunutę Lietuvą.

Nuo pat pirmųjų Lietuvon grįžimo dienų jaunas gydytojas B. Matulionis įstoja Lietuvos kariuomenėn, kurioje išstarnauja iki 1940 m. spalio m., kada bolševikai jį jau pulkininko laipsnyje suima ir padeda į Kalėjimą.

Dirbdamas karinės sanitarijos valdybos žinioje, Dr. B. M. Karo ligoninėje moderniškai sutvarko fizioterapinį skyrių, kuriam jis ir vadovauja. Jo priežiūroje ir rūpesniu fizioterapinis skyrius įruošiamas ir naujosiose V. D. Universiteto klinikose. Karinės vadovybės sutikimu, Dr. B. Matulionis antraeilėmis pareigomis pasiima Birštono gydyklų tvarkymą ir joms vadovavimą, ir per aštuonerius įtemptus darbo metus jis iš Birštono padaro pirmąją Lietuvos kurortą.

1934-1936 metų laikotarpyje Dr. B. Matulionis specializuoja jasi vidaus medicinoje Vienos U-te, Austrijoje. 1937 m. jis išlaiko valst. egzaminus medicinos daktaro laipsniui gauti, bet pati disertacija dėl užėjusių politinių neramumų, lieka nepaginta. 1941 m. pavasarį, tik paleistam iš bolševikinio kalėjimo, Dr. B. M. pasiūloma vesti V. D. U-to klinikose fizioterapinį skyrių ir skaityti paskaitas universitete.

Tačiau, 1941 m. birželio mėn. 22 d. prasidėjęs vokiečių-rusų karas ir jo pasėkoje riedėję įvykiai, Dr. B. M. nuneša administracinio Lietuvos sveikatos reikalų tvarkymo sritin. Jis skiriamas Vyr. Sveikatos Reikalų Valdybos valdytoju, vė-

liau — Generaliniu Direktorium, šiose pareigose išbūna nuo 1941-1944 m. Kartu jis eina ir Lietuvos Sveikatos Rūmų valdytojo pareigas.

1944 m. pasitraukęs kartu su savo šeima į Vokietiją, visą tremties laiką iki atvykimo š. Amerikon, Dr. B. Matulionis dirbo Britų Raudonojo Kryžiaus sanatorijoje Bad Rehburge, Britų zonoje.

Šiame kontinente Dr. B. M. įsikuria Rhode Island steite, kur valst. Wallum Lake sanatorijoje jis dirba gydytoju. Čia dirbdamas ir įtemptai ruošdamasis valstybiniam egzaminams, nepamiršta ir visuome-

ninio darbo — jis išrenkamas Liet. Valst. Liaudininkų Centro Komitetan ir taip pat reikiiasi sandariečių gretose.

Dr. B. Matulioniui atkakliu lietuvišku ryžtu nugalėjus šią formaliai juridinę kliūtį — bene pirmajam iš naujųjų ateivių Rhode Island steite išlai-

kius valst. gydytojo teisei ir praktikai gauti egzaminus, lai būna leista šia proga išreikšti geriausius gražios profesinės sekmės ir stiprios sveikatos linkėjimus, drauge pareiškiant tvirtą viltį, jog Daktaras neapleis ir tautiniai, kultūriniai politinės veiklos srities. — Pr. A.

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILI STASYS DAPKUS

3255 SO. UNION AVENUE

Tel. CALUMET 5-1127

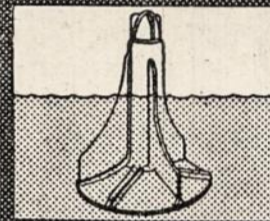
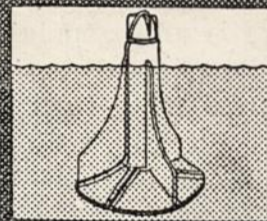
Prityręs mechanikas, turįs moderniausių įrankius, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja

motorą, kad taupiau naudotų 3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui. benzina ir alyvą. Dirbtuvė yra

☆ Exclusive New Whirlpool Feature! ☆ Select-a-Level Control

SAVES WATER—LETS YOU WASH AS YOU WISH!

Wash a Big Load . . . Wash a Medium Load!

Select-a-Level Control

SET IT, and walk away! Tub fills automatically to level selected. You save water in partial load washing—in rinsing, too!

... and you save even MORE (Water, Soap, Fuel) with exclusive **SUDS-MISER!**

TIRED of watching good wash-water go down the drain? Suds-Miser lets you RE-USE hot, sudsy water. Returns it for extra-thrifty load after load!

Imperial MODEL

Yours only with the 1954

Whirlpool

fully automatic WASHER

Lighter, brighter, thriftier washdays ahead! This wonder-working Whirlpool Washer not only brings you the two-way savings of Suds-Miser and Select-a-Level . . . Whirlpool also offers exclusive new Guide Lite Control. It's the easiest, most accurate "control center" you've ever seen—the most attractive, too!

Come in and see Whirlpool in action in our store!

5 YEAR WARRANTY
ON TRANSMISSION

LEO BERMAN HARDWARE and APPLIANCES

1638 W. 63rd Street

HEmlock 4-6800

(1 block West of Ashland on 63rd St.)

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

—SATURDAY, FEBRUARY 27, 1954
7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

LIETUVIAI PASAULIO KRAŠTE

GIEDRIOJE DIENOJE PAPRASTA AKIMI MATO AMERIKA, BET PASIEKTI NEGALI

Neseniai sugrįžęs iš rusų nelaisvės vokiečių kareivis iš Karaliaučiaus Ostpreussenblatt'e pasakoja savo pergyvenimus rusų nelaisvių stovyklose. Dėl nepasisekusio pabėgimo iš nelaisvės ir dėl vagystės, kurią padaręs, pavogdamas civilinius rūbus iš vieno ruso, kad galėtų su jais pabėgti, buvo nuteistas aštuoniems metams priverčiamųjų darbų, ir bausmei atlikti buvo išsiųstas į Čiukčių pusiasalį, prieš Aliaską. Atvyko jis ten 1946 metų rugsėjo mėnesį ir išbuvo ligi 1950 metų balandžio mėnesio, kol buvo alleistas grįžti namo. Jo pergyvenimai atskleidžia retai kam težinomą kraštą Rytų Sibiro šiaurėje, daug toliau už Kamčatkos, jo nuotolį nuo civilizuoto pasaulio, gamtą, klimatą ir sunkias, sunkias ištremtųjų gyvenimo sąlygas. Neturėdamas jo leidimo, negaliu išsiaiškinti ar dalinai išversti pasakojimų, tačiau Ostpreussenblatt'ui leidus, apibūdinsiu tik tas aplinkybes, kurios nušviečia ten gyvenančių ištremtųjų lietuvių, latvių bei estų gyvenimą.

Nachotka ir kelias į šaurę

Visų rūšių nuteistieji: kriminalistai, šnipai, liaudies išdavikai — suvežami į Nachotką — uostą prie Ramiojo vandenyno, kiek į šaurę nuo Vladivostoko. Ten yra milžiniškos nuteistųjų stovyklos, ligi 18 tūkstančių žmonių talpos. Tai perinamoji stovykla. Iš čia nuteistieji "etapais" vežami į šaurę — į kasyklas. Etapas susideda maždaug iš 2000 žmonių. Ir tam belaisviui teko išbūti 1946 m. vasarą šešias savaites tame stovyklų mieste. Barakai buvo pilni blakių, neįmanoma buvo ten miegoti, tad miegodavo lauke, vis po du, pasikloję vieno vatinuką, o kito vatinuku užsikloję. 1946 m. rugpiūčio pradžioje ir jo "etapas" pasikrovė į laivą ir išplaukė. Daugiausiai tai buvo jaunuoliai 13—20 metų, bet buvo ir senių virš 70 metų. Vidurinio amžiaus — 40—50 metų, buvo nedaug. Visi rusai, tik jis vienas vokiečių. Transportas susidėjo iš keleto laivų: laivo su ištremtaisiais, ledlaužio ir dar kelių su maistu, benzinu, kuru, traktoriais ir kit. Vis laivai nuo 6 ligi 12 tūkstančių tonų. Po 14 dienų plaukimo pajuto jie, kad laivo šonuose jau ledo išas brūžinasi. Išlipti ant denio nebuvo leista, tik kartą per dieną galėjo išeinamuosius kibirus išnešti, tai tiek ir tematydavo jūros. Maitinimas laive buvo labai prastas: 150 g sausainių (džiovintos duonos) labai kietų ir negalimų įkasti, 200 g vandens ir vakare 1 kg košės. 36-tą plaukimo dieną, rugsėjo pirmoje pusėje, laivui sustojus, visi puolė žiūrėti, kur atplaukė, tačiau išlipus ant denio, nesimatė jokio uosto, jokio pasta-

to, jokio medžio, jokio krūmo, jokio paukščio, dargi nė žuvėdros, tik baltavo sniego ir ledo laukai su nedideliais, gal kokia 600—800 metrų aukščio kalnais. Laivas buvo sustojęs kokia 20 metrų nuo kranto, o tarp laivo ir kranto buvo suguldytos tuščios benzino statinės, per kurias reikėjo išlipti į krantą.

Šiaurės stovyklos

Išlipdami iš laivo, turėjo jie laive palikti visus savo rūbus, išskyrus marškinius, kelnes ir klumpes. Išlipę subėgo į slėnį, kad apsisaugojus kiek nuo šalto vėjo, nes drebojo kaip epušės lapai. Iš čia sunkvežimiais buvo vežami kokius 5 kilometrus gilyn į kraštą. Jo žodžiais, važiuojant taip šalta buvo, kad šalę daugiau, negu drebtėti suspėję. Pagaliau sunkvežimis sustojo prie vieno barako. Jie turėjo išlipti ir eiti į vidų. Pasirodė esanti pirtis, tikra karšta pirtis. Čia jiems plaukus, barzdą nukirpo, davė muilo, o išsimaudžius ir po naujas vatinines kelnes, vatinuką, kailinę kepurę ir amerikoniškus batus. Laimingi tada pasijuto. Baltinius gavo tik po poros savaičių.

Išsimaudę ir apsirengę, jie turėjo žygiuoti poros kilometrų į fikrąją stovyklą — Bivak, įsteigtą jau 1939 metais. Stovykla, kaip ir visos kitos, aptverta spygliuota viela, o kampuose sargybinių bokšteliai. Ten jie rado apie 800 politinių tremtinių, jų tarpe daug lietuvių, latvių ir estų.

Tai buvo labiausiai įvairūs specialistai, dirbę elektros įmonėje ir šaltkalvystėje. Neatrodė jie blogai, o per karą ir visai gerą maistą gavę, nes tada amerikoniškų produktų netrūkę. Bet jie yra nukentėję nuo didelių šalčių. Daugeliui jų nosys nušalusios, ausų kai kurie tik pusę beturi, o veidai kitų randuoti, šašuoti, lyg egzemos apnikti.

Netrukus susipažino ir susidraugavo jis su vienu pabaltiečiu. Tas jam atnešdavo sviesto, duonos ir liepdavo valgyti kiek tik telpa. Iš šios stovyklos vėliau jis buvo pervestas į kitą, vadinamą "Raudonoji Armija", stovyklą, — 72 km gilyn į žemyną. Kurį laiką buvo dar ir trečioje stovykloje — "Juši".

Gyvenimas barakuose

Barakuose miegodavo po dvi darbo brigadas: viena vienoje pusėje, kita kitoje. Brigadoje būdavo nuo 40 ligi 80 žmonių. Kiekviena brigada turėdavo savo krosnelę, bet kurenti mažai tekūrendavo, nes kuro nebūdavo. Jei pasisekdavo kur nučiupti, primirkydavo jie benzinu ar tepalu piūvenas, senas antklodes, senus šiaip skudurus ir pakurdavo. Šilta būdavo,

9—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, FEBRUARY 27, 1954

kol degdavo, o paskui vėl drebdavo. Barakus žiemos pradžioje apkasdavo sniegu, karštu ir langus ir taip palikdavo visą žiemą. Gegužės-birželio mėn. sniegas nutirpdavo, tada likusį sniegą visai nukasdavo, kad apdžiūtų. Valgiui virfi malakas atveždavo laivais. Elektra degdavo barakuose ir dienos metu.

Nuo 1948 metų gyvenimas barakuose kiek pagerėjo, tada jau turėjo dekes ir šienikus, prikimštus šiaurės elnių kailiu. Kai kas turėjo ir kailinių. Kai šis belaisvis 1949/50 metais buvo jau prasigyvenęs, turėjo jis tada šienike du elnio kailiu, baltą paklodę, vatinę pagalvę su užvalkalu ir naują dekę. Jis tada buvo jau šaltkalviu, o vėliau mechaniku.

Trys katilai

Ligi 1948 metų ištremtiesiems buvo taikoma trijų katilų valgio sistema, žiūrint darbo našumo.

Pirmojo katilo dienos davinys: 750 g duonos, vieną kartą sriubos ir vieną kartą košės;

Antrojo katilo: 800 g duonos, du kartu sriubos ir vieną kartą košės;

Trečiojo katilo: 1100 g duonos, tris kartus sriubos ir keturis kartus košės.

Kokio katilo davinį kas gaudavo, paskirdavo brigadierius.

Nuo 1949 metų trijų katilų sistema buvo panaikinta ir palikta vieno katilo — lig šiol buvusio antrojo. Sako pasižadėjęs, kad ir kažinkokiu maistu maitinsėsis, sugrįžęs į Vakarų Vokietiją, vis būti patenkintu.

Klimatas

Spalio mėnesį jau būna šalčių ligi 15°C (F+5°), lapkritį ligi 40°C (F—22°), o gruodžio-sausio mėn. ligi 55°C (F—67°). Per tuos keturius metus, kuriuos jis ten buvo, vieną kartą buvo šalčio 58°C (F—72°). Be šalčio, kankina dar ir tamsa: saulė dingsta gruodžio mėnesį, o pasirodo vėl vasario mėnesį. Žiemą siaučia baisios pūgos, tada daug žmonių sušala, ypač kur pasimetę.

Vasarą žemė išyla tik truputį. Oras neįprastas: čia gražu, čia lyja, čia sniega. Liepos mėn. dieną pasitaiko karščių ligi 40°C (F—104°), naktį, žiūrėk, vėl šala. Vidurvasarį kankina uodai, jų tiek daug, kad ir apsiginti negalima. Tada duoda užsidėti ant veido tinkliukus. Kokias tris savaites liepos mėnesį saulė nenusileidžia.

Darbas

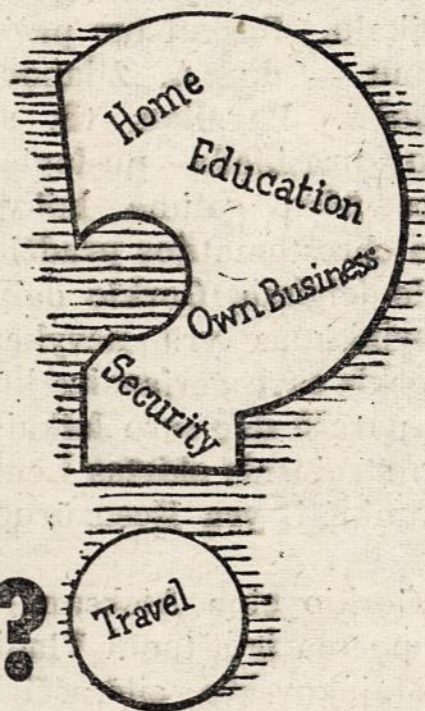
Ištremtieji daugiausia dirba kasyklose, tik dalis — silpnųjų — dirba prie kelių taisymo. Kasyklose kasa kasteritą (Tęsinys 11 psl.)

SHULMISTRAS & CO.
INSURANCE
REAL ESTATE
4004 S. ARCHER AVE.
CHICAGO 32, ILL.
LA Foyer 3-6300

Property Management
Mortgage
Sales - Loans
Notary Public
Investment
Insurance
Consultants

ARCHER
CURRENCY
EXCHANGE
Checks Cash
Money Order
Utility Bills Accepted

**WHAT'S
YOUR
SAVINGS
PURPOSE?**

Mūsų klientai patyrė, kad apdraustas santaupos pas mus yra naudingos telkimui fondų įvairiems jų ateities reikalams. Galite pradėti parankiausia jūm sumą, taupyti kada ir kiek norite. Tamstų santaupos apdraustos iki \$10,000 ir neša gerą nuosimtį.

**UNIVERSAL SAVINGS
& LOAN ASSOCIATION**

1800 S. Halsted Street Chicago 8, Ill.
Telefonas: HAYmarket 1-2028

Valandos: pirmad., antrad. ir penktad. nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vak. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų.

KULTŪROS PASAULYJE

Tarybinės rusų literatūros chrestomatija

Paryžiuje išeinantis "Preuves" žurnalas, komentuodamas naują 1953 m. tarybinės rusų literatūros chrestomatijos laidą, pažymi, kad ji skiriasi nuo 1952 m. laidos... Malenkovo įvedimu į literatūros pasaulį. Tarp Gorkio ir Ždanovo raštų įsprausta dviejų puslapių Malenkovo kalbos, kurią jis pasakė paskutiniame Komunistų Partijos Kongrese, ištrauka. Sovietų literatūroje pasirodė nauja žvaigždė.

Kalbėdamas apie Malenkovo pastangas paveldėti mirusio Stalino prestižą, žurnalas pamini būdingą pastabą neseniai Literatūros Instituto išleistoje studijoje apie Nekrasovą. Studijos autorius V. E. Eugenev-Maksimov 10 puslapy rašo: "Literatūros kritikams, ir ypač tiems, kurie studijuoja Nekrasovą, būtų naudinga susipažinti su draugo G. M. Malenkovo pareiškimais meno ir literatūros klausimais. G. M. Malenkovas pabrėžia socialinę-auklėjamąją satyros reikšmę ir iškeltą reikalą vystyti satyros žanrą."

Anksčiau tokie ir panašūs nurodymai buvo dedami tik į Stalino lūpas. Laikai pasikeitė. Malenkovas, matyt, taip pat siekia "genialumo" visose srityse.

Grižtant prie chrestomatijos, kuri skiriama dešimtai vidurinėsios mokyklos klasei, žurnalas pabrėžia, kad tarybiniam literatūros traktavime ne labai galima atskirti, kur politika, o kur grožinė literatūra. Chrestomatija prasideda 1905 m. Lenino parašytu straipsniu "Partijos organizacija ir jos literatūra." Šis politinis straipsnis jokia prasme nesietinas su grožine literatūra.

Toliau eina trys K. P. Centro Komiteto rezoliucijos literatūros reikalui. Paskui tuo pačiu klausimu — du A. Ždanovo straipsniai. Pagaliau, tik su Gorkiu prasideda puslapiai, kuriuos būtų galima laikyti tikrąja chrestomatijos pradžia. Žurnalo teigimu, Gorkio dalykų parinkimas yra nevykęs, nes Gorkis savo geriausius kūrinčius parašė dar caro laikais. Gorkio straipsnis skirtas Leniniui paminėti yra išcenzūruotas.

Po Gorkio eina Aleksandro Bloko poema ir aštuoni Vladimiro Majakovskio eilėraščiai. Nei Boris Pasternakas nei Jeseninas, kurie modernioje rusų literatūroje užima ne menkesnes vietas už anuodu poetų, į chrestomatiją neįeina.

Bet nemažai vietos skirta Aleksiejui Tolstojui, kuris pradžioje buvo nusistatęs prieš revoliuciją ir, kaip Blokas bei Jeseninas, emigravęs į Vakarų. Kai rusų revoliucija įgavo reakcionierišką formą, Aleksiejus Tolstojus grįžo į Maskvą ir iki mirties buvo vienas geriausių apmokamų rusų rašytojų.

Tolimesnieji puslapiai skirti populiariems, jau po revoliucijos subrendusiems bolševikų rašytojams: Šolochovui, Fadiejevui, Tichonovui, Semionovui, Tvardovskiui, Issadovskiui, Čapajevui, Surkovui, Pavlenkai ir Višnievskiui.

Prancūzų žurnalas pastebi,

kad dviejų vardų, kurie tarybinei santvarkai įsigalėjus, žadėjo daug duoti literatūrai, chrestomatijoje nėra. Tie vardai, tai Babelis ir Pilniakas. Nėra ir kitų vardų, kurie dar Lenino laikais reikėsi labai veiksmingai, bet su Stalino atėjimu į valdžią, dingo iš viešumos.

Kas skaito, rašo — "Naujienas" išsirašo.

You Make No Mistake

When you buy your Vitamins and Drugs from

E I S E L E

Over 54 years of Pharmaceutical Service

GEORGE EISELE

176 WEST ADAMS STREET

FRanklin 2-8935

Prescriptions filled for Foreign Countries.

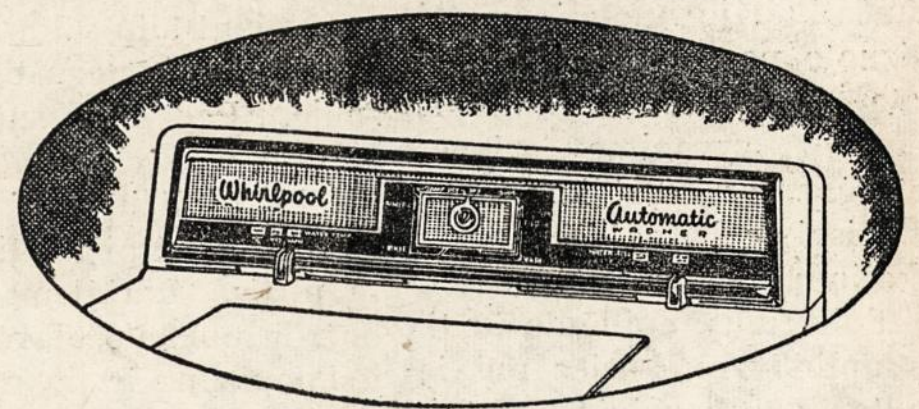
Pirkite JAV taupymo bonus.

GLASER'S

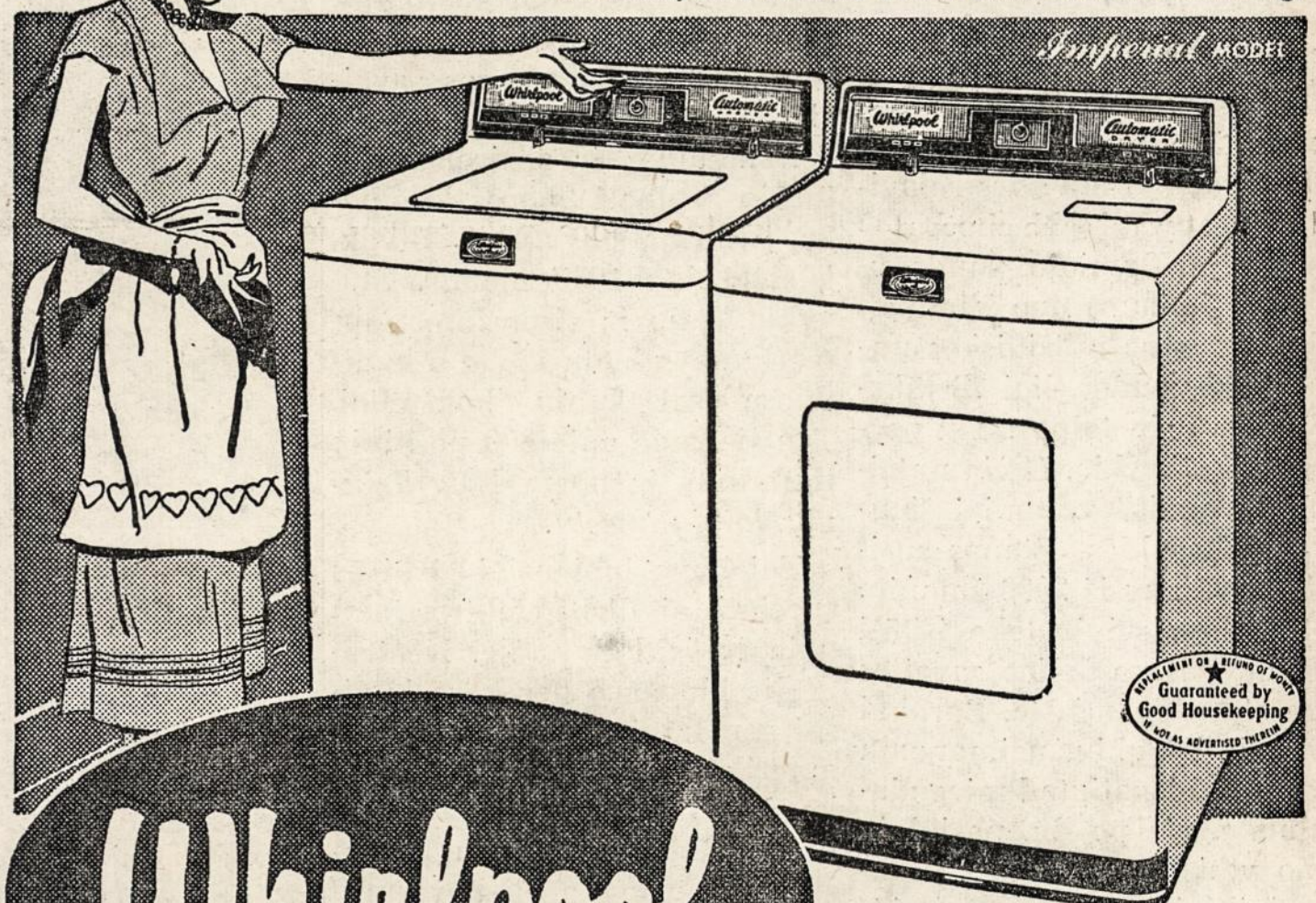
PROUDLY PRESENTS THE

NEW Guide Lite Control!

lights your way to brighter, easier, thriftier washdays!

Most convenient, most accurate Control Panel in home laundering!

Whirlpool

ALL FABRICS
**WASHER
and DRYER**

THE WHIRLPOOL
Fully Automatic
Imperial WASHER

EASY
TERMS

THE WHIRLPOOL
Fully Automatic
Imperial DRYER

EASY
TERMS

Here's effortless Guide Lite Control of the greatest benefits in automatic washing. A touch brings you famous Suds-Miser savings. New Select-a-Level water economy. The precise time and temperature that's best for any fabric. **More exclusives:** Sun-a-Tizer Lamp; Cycle-Tone Signal; Flush-to-Wall Construction.

No costly "guessing games" when you dry the Whirlpool Guide Lite way: safe-sure-fast! Exclusive new Delicate Fabric Control, and gentle breeze-blown ThermaFlow Action give you perfect results with ALL fabrics, from denims to dacrons. **Other Exclusives:** Sun-a-Tizer Lamp and Cycle-Tone Signal.

5 YEAR WARRANTY
ON TRANSMISSION

See a Whirlpool Guide Lite Demonstration in our store.

Glaser's Furniture & Radio Co.

5115-5123 SO. KEDZIE AVE.

PRospect 6-1790

(Tęsinys iš 9 psl.)

(Zinnstein-Cassiterit). Tai tam tikras metalas. Sunkus tai darbas, nes žemė išalusi ir reikia vis sprogdinti. Nuo to daug dujų ir dulkių. Kasyklos negilios, giliausia 24 metrų, tad šalta, kad ir sunkiai dirbama. Ir čia normos nustatytos. Vasarą reikia iškastą kasteritą išmazgoti nuo žemių. Dirba dviem pamainom: dieną ir naktį.

Uždarbības ir kainos

Ligi 1948 metų ištremtiesiems už darbą nieko nemokėdavo. Nuo 1948 metų, paprastą darbą dirbant, uždirbdavo kiekvienas po 800 rublių per mėnesį. 247 rublius atskaitydavo už maistą ir išlaikymą stovykloje ir po 200 rublių duodavo į rankas, o likusius išduodavo tam tikrais laikotarpiais. 1949 metais šis belaisvis buvo paskirtas šaltkalviu, tada jis uždirbdavo 1000 rublių per mėnesį, o vėliau vėl buvo mechaniku ir tada jau gaudavo 2800 rublių. Jo bendras buvo rusas, laisvas, tas jam nupirkdavo iš rusų magazino ko reikėdavo. Kilogramas sviesto kainuodavo 40 rublių, o amerikoniška dėžutė mėsos konservų 750 g — 80 rublių. Magazine tik laisvieji rusai galėdavo gauti pirkti. Prekes į magaziną atveždavo lėktuvais.

Laisvieji gyventojai

Be ištremtųjų stovyklose dirbo ir daug laisvų gyventojų. Tai daugiausia įvairūs specialistai, atvykę savo noru dirbti, arba atlikę bausmę ir neturėdami pinigų grįžti, pasilikę savo noru toliau dirbti. Taip šis vokiečių mano. Bet reikia atsiminti, kad rusai „savo noru“ užverbuodavo daugelį pasižadėti tam tikrą skaičių metų dirbti „pramonėje“ ar kur kitur. Gal tokių užverbuotų ir čia atvykdavo, o jeigu, atlikę bausmę, turėdavo sava pinigus grįžti, tai tikriausiai neįstengdavo kelionę apmokėti. Sutiko jis ir du žydu, kurie jau nuo 1942 metų laisvi buvo, o vis tebedirbo, nes neturėjo pinigų kelionei. Laisvieji gyvendavo už stovyklos ribų. Inžinieriai uždirbdavo 6,000 rublių ir gyvendavo su savo šeimomis. Produktus jie pirkdavo magazine.

Vietiniai gyventojai

Tai čiukčiai. Jie gyvena labiausiai tundroje, toli nuo stovyklų. Jų palapinės iš elnių odos. Bet ir prie stovyklos buvo čiukčių. Maitindavosi jie labiausiai žuvimi, riebia žuvimi, kokia 80 kg dydžio, ir elniena. Važiuodavo su šunimis, bet dažniausiai su elniais. Žiemą susivarydavo daugybę elnių ir kasdien piaudavo po kokią 50. Kur jie mėsą dėdavo — nežinia, tur būt turėdavo atiduoti valdžiai. Jie valgydavo žalią mėsą ir gerdavo kraują. Prie stovyklų gyvendavo jie jau bakūželėse su mažu langu. Jie pripratę prie tenyščios žiemės. Pūgos metu leidžiasi api-

rustomi, o praėjus pūgai, išlenda iš pusnies nesužalę. Kaip pas mus zuikiai. Tą jis pats matęs, kai dirbęs prie kelių taisyčio.

Augalai ir gyvuliai

Medžių ir krūmų jokių. Vasaros metu apie stovyklą Juši buvo uogų: juodų, kaip pas mus mėlynės, ir raudonų, mažesnių už žemuoges. Uogos neskanios. Jokių gėlių.

Mūsiškių gyvulių nesimato. Stovyklos viršininkas laikė kiaulių, kokias 5-6. Du važiuojami jaučiai buvo stovykloje. Yra ten baltųjų kiškių ir baltųjų kurapkų. Medžiojės spąstais ir vokiečių žvėriukų, vadinamų „gevracki“. Tai kraliko dydžio žvėriukai, žiemą jie miega. Jų mėsa valgoma, o iš kailio dirbamos kepurės. Ir jis buvo įsitaisęs tokią kepurę.

Laikosi laukinės žąsys ir gulbės. Vasarą matosi dar paukščių tokių kaip kielės.

Matosi Aliaska

Būdamas šaltkalviu ir mechaniku, vokiečių daug sykių giedromis dienomis laipiodavęs po kalnus — pasižvalgyti. Už kokių 80 kilometrų prie šiaurės Ledinuoto vandenyno ir prie Behringo sąsiaurio matėsi iškyšulis Dešniov, o tiesiog per sąsiaurį — šviesus žemės bruožas, naujas žemynas — Amerika, laisvės kraštas, svajonė visų ištremtųjų. Paprasta akimi tai matėsi! Neteko girdėti, kad kam nors būtų pasisekę ten nuplaukti, kad ir čiukčių laiveliu. Rodos, pabėgęs kas žemynu į Rusiją.

Kelionė atgal

1950 metų pavasarį pranešė jam, kad būsias paleistas namo. Dėl to atvežė jį iš „Raudonosios Armijos“ stovyklos į stovyklą „Bivak“, o iš čia gegužės 1 d. išskrido jis vėl lėktuvu į Magadan — miestą prie Ochotskos jūros. Kelionė lėktuvu truko 6 valandas. Kai išskrido iš Bivak, buvo 40° šalčio (F — 40°), o atskridus į Magadan — 6°C šilumos (F + 43°). Magadane buvo tokios pat milžiniškos stovyklos kaip ir Nachotkoje. Patalpintas jis čia buvo invalidų barakuose. Invalidai — tie, kurie bedirbdami kasyklose buvo nusišprogdinę rankas ar kojas, tai kasyklų aukos. Vogė jie per akis, tur būt su stovyklos vadovybės žinia, o kas drįso jiems priešintis, būdavo iš po nakties negyvas išnešamas. Magadano stovykloje buvo vyrų ir moterų. Moterų tarpe buvo daug lietuvių, latvių ir esėjų. Jos turėdavo akmenis laukuose rinkti, o

vyrų dirbdavo miškuose. Tekdavo ir pas ūkininkus dirbti, bet kas kartą vis pas kitą. Darbo stovykloje gaudavo ryžių, 1100 g duonos, džiovintų bulvių ir 9 g elnienos mėsos. Invalidų stovykloje mėsos negaudavo.

Birželio pradžioje jis išlėkė iš Magadan į Chabarovsk — 2000 km nuo Magadan, prie Amūro upės. Amūras čia 300 m pločio. Matėsi ir jūros lai-

vii. Chabarovske teko jam būti japonų stovykloje. Jie gaudavę iš namų siuntinių.

Iš Chabarovsk atvežė jį į Sverdlovsk, prie Uralo, o iš čia į stovyklą Devčiorką — 80 km nuo Sverdlovsk. Šioje stovykloje teko jam ilgai pabūti. Į Vokietiją grįžo tik 1953 metų rugsėjo pabaigoje, prabuvęs 8 metus nelaisvėje, iš kurių pusketvirtus metus kelionėje iš Čiukčių pusiasalio ligi namų.

VADOVAS Į SVEIKATĄ

Geresniam sveikatos išlaikymui nauja knyga
BUKITE SVEIKI

kurią parašė ir išleido Dr. Steponas Biežis, SLA Daktaras Kvotėjas. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbieji sveikatos išlaikymo dėsniai: KAIP BŪTI SVEIKU IR ILGAI GYVENTI.

Ši svarbi knyga privalo rasti kiekvienoje lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisiuntimu. Tuoju užsisakykite.

Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS

3241 West 66th Place

Chicago 29, Ill.

Telefonas: REpublic 7-7868

PRASTAI JAUČIATĖS DĖL

Galvos skausmo . . . Nevirškinimo
Skrandžio Sutrikimo
Nervingumo - Nemigos - Prasto
Apetito . . . Skrandžio dujų
kylančių
dėl užkietėjimo?

Išgykite Dr. Peter's Gomozo ši vakarą, ir pamatysite, kad rytoj jausitės daug geriau. Priežastis to yra, kad Gomozo teikia trigubą pagalbą — (1) luosuoja vidurius, (2) išsklaido dujas, (3) sustiprina skrandį. Gomozo gaminama pagal ypatingą receptą iš aštuoniolikos (18) (o ne tik iš vienos arba dviejų) žolių, šaknų ir botaniškų medžiagų. Gamina firma turinti 84 metų patyrimą paruošime patikimų naminių gyduolių.

Kodėl turite kentėti dar nors vieną dieną dėl užkietėjimo? Padarykite kaip daugelis kitų daro — išgykite daugelio jau išbandytą gyduolę Dr. Peter's Gomozo.

Nusipirkite butelį šiandien. Jei negalite gauti Gomozo savo apylinkėje, pareikalaukite Specialaus Pasiūlymo Išbandymui.

Pasiųskite šiam „Specialiam Pasiūlymui“ Kuponą Dabar

Vardas..... Idėtas čia \$1.00. Priešiuskite, apmokamu paštu, 11 uncijų dydžio butelį GOMOZO.
Adresas..... DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.
Dept. 670-56-4F
Miestas..... 256 Stanley St., Winnipeg, Man., Canada
1541 N. Ravenswood Ave., Chicago 40, Ill.

LIETUVIŠKA GĖLIŲ PREKYBA

“PEOPLES FLORIST”

Meniškai atliekame visokius gėlių užsakymus:

- ★ VESTUVĖMS
- ★ VARDINĖMS
- ★ KRIKŠTYNOMS
- ★ LAIDOTUVĖMS

Savininkas R. ir O. HOMKO

1850 West 47th St.

LAfayette 3-1786

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?
DANTŲ PLOKŠTELĖS
pataisomos ir stipriai įstatomos.
Sužaloti dantys pataisomi,
o nuotrupos išlyginamos
— 1 valandos darbas —

**State Dental
Plate Laboratory**

1635 W. 47th St. YArds 7-4499
944 W. 63rd. WAlbrook 5-2558
639½ W. 63rd St. WE 6-2608

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?

— 1 valandos darbas —

**Cleveland Dental
Plate Laboratory**

456 W. North Ave. MI 2-6221
404 E. 47th Street. AT 5-6880
160 Milwaukee Ave. HU 9-3242

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?
DANTŲ PLOKŠTELĖS
pataisomos ir stipriai įstatomos.
Sužaloti dantys pataisomi,
o nuotrupos išlyginamos.
— valandos darbas —

**A-1 Dental
Plate Laboratory**

22 W. Madison, Room 223,
DE 2-6804
1587 W. Ogden Ave. MO 6-3733
1425 Wilson Ave. LO 1-9280
2003 W. Lawrence SU 4-8708

Knyga apie vokiečių generolus

Šiuo metu, kai daug kas tiki, kad Vakarų Europą gali apginti nuo sovietų tik stipri ir gerai apginkluota Vokietija, pasirodė įdomi knyga, kurią parašė John Wheeler-Bennett. Knyga vadinasi "The Nemezis of Power." Autorius parodo didelį Europos istorijos žinojimą ir nagrinėja vokiečių armijos įtaką vokiečių tautos politikai tarp 1918 ir 1945 metų.

Autorius į Vokietijos apginklavimą žiūri su tam tikromis rezervomis, neslėpdamas pavojų, kurie gali ryšium su tuo apginklavimu susidaryti. Jis primena, kad per paskutiniuosius 150 metų vokiečiai sukėlė 7 karus, kurių tarpe 4 atnešė pergalę Vokietijai ir pakėlė jos gerbūvį kitų tautų sąskaita.

Nežiūrint to, kad paskutiniai du vokiečių sukelti karai pasibaigė jų pralaimėjimu, o Ant-rasis Pasaulinis karas privedė prie Vokietijos pramonės sunaikinimo, tas kraštas atgyja nepaprastai greitai, o vokiečių politika ir toliau remiasi armija, kurią vokiečiai stato būsimos savo galybės pagrindan.

Vis daugiau ir daugiau reikšmės vokiečių politikoje įgaunantieji Hitlerio generolai sugebėjo įtikinti tautą, kad dėl Pirmojo Pasaulinio karo pralaimėjimo kalti politikai, o dėl antro — "bloga Hitlerio intucija" ir pats režimas. Bet pačio karo jie nepasmerkia.

Šiuo metu vokiečių generolai nedrįsta skelbti savo tikrų sumanymų, bet jų agitacija yra galinga ir gudri. Tokio metodo laikėsi jie ir keletą metų po Pirmojo Pasaulinio karo. Vėliau nuėjo su Hitleriu, nors jie šiandien giriasi, kad rengė atentatus prieš Hitlerį 1944 m., bet reikia pripažinti, kad tie atentatai buvo rengiami ne todėl, kad būtų nuslopintas Hitlerio kariniai sumanymai, bet todėl, kad nepasitikėjo Hitlerio "kariniu genijumi" ir jautė jo vadovaujamos Vokietijos pralaimėjimą. Jie net negalvojo apie atentatus 1939 m., kai Vokietija dar nenumatė savo liūdno galo.

Knygos autorius pataria nepasitikėti Vokietija, kurioje didelę įtaką turi generolai. Generolai paruošė Vokietiją Ant-rajam Pasauliniam karui, jie ruošia ją ir trečiajam. Jis teigia, kad Prancūzija turi daug racijos visomis keturiomis besipriešindama Vokietijos apginklavimui. — T.K.

Juozas Svalstas

PETRAS ŠIRVOKAS

Idomiūsioji nuotykių knyga, tinkanti seniems ir jauniems. Geriausia dovana draugams. 228 puslapių. Išleido Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija. Kaina \$2.75. Knygų pardavėjams nuolaida. Knygą galima gauti NAUJIENOSE. Pasiųsime paštu, kai čekis arba Money Order bus atsiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

12—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, FEBRUARY 27, 1954

Kiek LRD turi narių?

Ryšium su 1953 m. premijos paskyrimu, spauda paskelbė Lietuvių Rašytojų Draugijos narių skaičių. "Draugas" ta proga pažymėjo, kad "balsavo per 50 procentų."

Iš "Naujienų" sužinojau, kad "...premiją sprendė LRD nariai, kurių esama 70." Toliau sakoma, kad balsavo 48.

Iš ankstyvesnių pranešimų buvau susidares įspūdį, kad LRD turi apie 100 narių. Bent taip buvo rašoma spaudoje. Kodėl jų skaičius nukrito iki 70? *Skaičiuotojas*

NAUJIENOS pildo 'Income Tax' blankas

Valstybės mokesčių reikalais galite kreiptis į

NAUJIENAS

nuo 10:00 val. ryto iki 5:30 val. vakaro;
šeštadieniais iki 12-tos valandos.

1739 So. Halsted St.

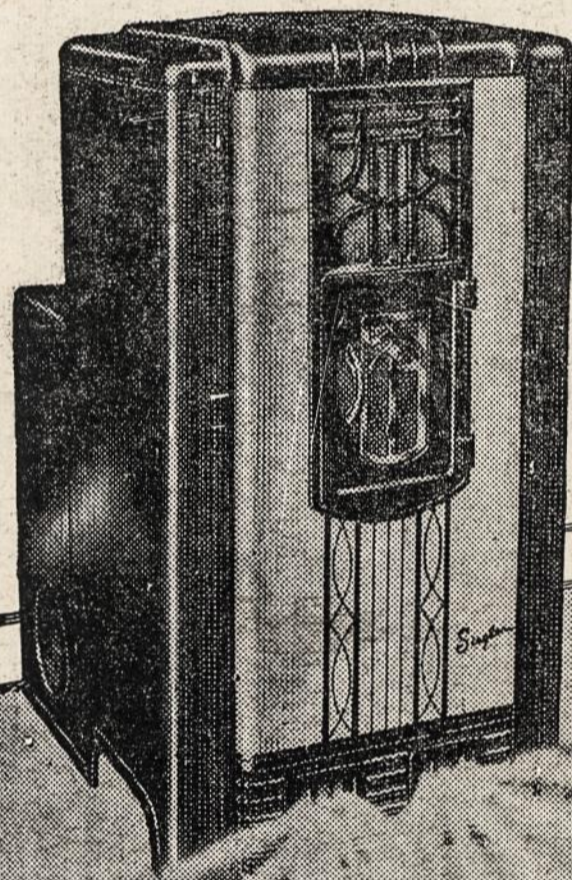
Chicago 8, Illinois

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

FURNACE HEAT

No costly pipes or registers to install or clean!

Siegler
PATENTED AUTOMATIC
OIL OR GAS HEATERS

Tropical Floor Heat

GETS TO THE BOTTOM OF THE COLD FLOOR PROBLEM

This 'Two-in-one Heatmaker' DOES IT!

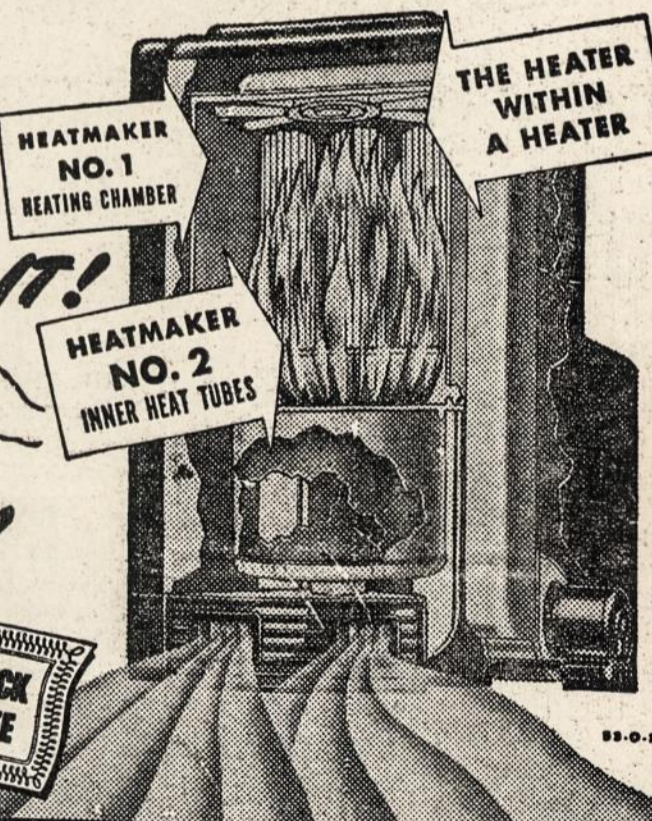
Siegler captures the *Top-o'-the-Flame* heat that's 4 Times Hotter than *Side-o'-the-Flame* heat, doesn't waste it up the flue as ordinary heaters do. This extra, patented, inner heater is built right into the heart of the hottest fire. It captures the 4 Times Hotter Heat from the burner flame and pours it out over the floors throughout your home.

This 'Match-Test' PROVES IT!

Your dealer will demonstrate. You'll see and feel how Siegler captures the 4 Times Hotter *Top-o'-the-Flame* heat and forces it over your floors throughout your home.

This GUARANTEES IT!

"If your Siegler Oil Heater doesn't deliver more and hotter heat over the floors than ANY comparable size heater on the market today, regardless of make or price, you get your money back!"

SEE YOUR NEAREST DEALER OR WRITE SIEGLER, CENTRALIA, ILL.

A FURNACE JOB OF HEATING FOR THE PRICE OF A HEATER!

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St.
HEmlock 4-7095